

Основни теми:

- » Брутен вътрешен продукт
- » Краткосрочна бизнес статистика
- » Пазар на труда
- » Инфлация
- » Външен сектор
- » Финансов сектор
- » Фискален сектор
- » Табл. Основни икономически индикатори

Акценти

Растежът на БВП през трето тримесечие на 2017 г. достигна 3.8% на годишна база (по неизгладени данни). Растежът бе движен от вътрешното търсене и инвестициите в основен капитал, докато нетният износ имаше отрицателен принос. От страна на предлагането, **БДС** през трето тримесечие нарасна с 3% при 4.1% през второто, като забавянето бе по линия на по-нисък растеж в строителството и услугите.

Краткосрочната бизнес статистика отчете смесени сигнали и през октомври. Оборътът в промишлеността се забави в резултат на по-слабото представяне на промишлените продажби за износ, докато **промишленото производство, индексът на строителната продукция и търговията на дребно** ускориха темпа си на нарастване. Оценките за настоящото бизнес състояние на предприятията се влошиха във всички сектори, но очакванията останаха благоприятни. **Индикаторът за доверието на потребителите** се подобри след намаление през октомври.

През третото тримесечие на 2017 г. **броят на заетите** отбеляза най-високия си темп на нарастване от 2.7% на годишна база за периода от 2014 г. Най-голям принос за наблюдаваното развитие имаше селското стопанство. **Регистрираната безработица** се покачи с 0.2 пр.п. спрямо октомври и достигна 6.9%.

Реалният растеж на **производителността на труда** общо в икономиката се забави значително до 1.1% на годишна база през третото тримесечие основно поради спада с 13.6% на годишна база на производителността в селското стопанство. **Компенсацията на един нает** се повиши номинално с 8.7% на годишна база, а **разходите за труд на единица продукция** се повишиха със 7.5% в номинално изражение.

Потребителските цени (ХИПЦ) се повишиха с 0.3% през ноември, основно по линия на по-високи цени на горивата и преработените храни. **Годишният темп на инфлация** се ускори до 1.9%.

През септември салдото по **текущата сметка** бе положително за пети пореден месец. Натрупаният от началото на годината излишък достигна 2.6 млрд. евро (5.1% от прогнозния БВП). **Търговското салдо** се задържа на минимален дефицит през месеца, като по-доброто му представяне се дължеше на ръста на износа с 8.3% и спада на вноса с 2.7% на месечна база.

Ръстът на **кредита за частния сектор** се забави до 4.2% през октомври. **Среднопретегленият лихвен процент по кредитите** на нефинансови предприятия регистрира ново историческо дъно, а **среднопретегленият лихвен процент по срочните депозити** отбеляза спад в края на октомври с 3 б.т.

От началото на 2017 г. до края на месец октомври **излишъкът по консолидираната фискална програма** достигна 2.5 млрд. лв. (2.5% от прогнозния БВП). Положителното бюджетно салдо бе формирано от превишение на приходите над разходите по националния бюджет, докато при европейските средства бе отчетен минимален дефицит. ■

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ

Растежът на **БВП** през трето тримесечие на 2017 г. достигна 3.8% на годишна база (граф. 1), което е близо до регистрирания растеж през второ тримесечие (3.9%). Приносът на вътрешното търсене бе 4.2 пр.п., а този на нетния износ - 0.3 пр.п. Отрицателният принос на нетния износ се сви в сравнение с първата половина на годината поради ускоряване на растежа на износа и малко по-ниския ръст на вноса. По-слабият растеж на вноса се дължеше на по-ниския растеж на вътрешното търсене през третото тримесечие. Частното потребление се увеличи с 4.6%, при 5.7% през второто тримесечие. Тази динамика вече бе отразена в краткосрочните показатели. Оборътът в търговията на дребно се увеличи с по-нисък темп през третото тримесечие. В същото време растежът на публичното потребление се ускори до 2.5%. Инвестициите в основен капитал нараснаха с 4.2%, като с най-голям принос бяха инвестициите в машини и оборудване, в съответствие с наблюдаваното нарастване на средното натоварване на мощностите в промишлеността.

От страна на предлагането, **БДС** през трето тримесечие нарасна с 3% на годишна база, при 4.1% през второто (граф. 3). Забавянето бе по линия на по-нисък растеж в строителството и услугите, и по-специално в *търговия; транспорт; ресторантьорство и хотелиерство*. В същото време, растежът в промишлеността се ускори до 3.5%. Секторите с най-голям принос за растежа на БДС през трето тримесечие бяха *операции с недвижими имоти (0.8 пр.п.), държавно управление; образование; хуманно здравеопазване (0.6 пр.п.) и финансови и застрахователни дейности (0.5 пр.п.)*.

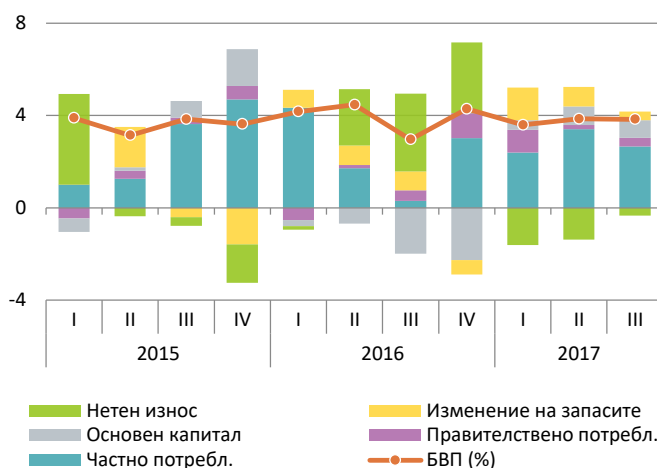

КРАТКОСРОЧНА БИЗНЕС СТАТИСТИКА

През октомври растежът при **оборота на промишлените предприятия** се забави до 7.1% спрямо същия период на предходната година (от 10.5% през септември), в резултат на по-слабото представяне на промишлените продажби за износ (граф. 4). Последните се повишиха със 7.7% спрямо октомври 2016 г., като основен принос за отчетения растеж имаше *производството на основни метали*. В същото вре-

Граф. 1: Приноси за растежа на БВП

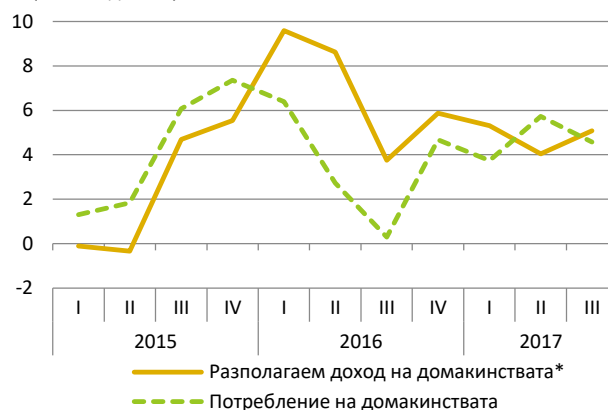
(пр.п., на год. база)

Източник: НСИ

Граф. 2: Потребление и доход

(%, на год. база)

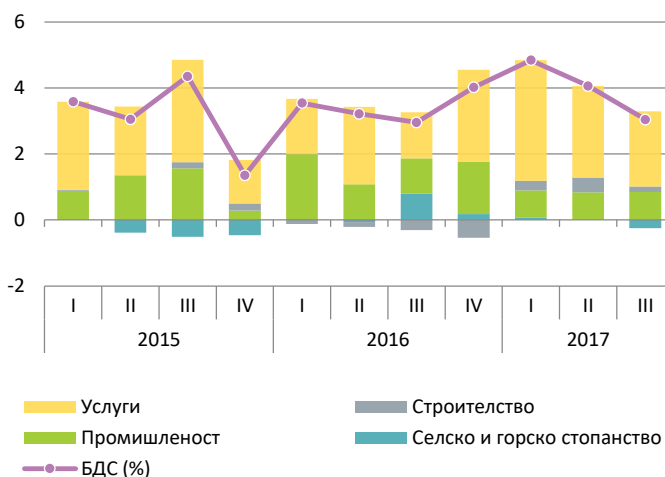

*Разполагаемият доход на домакинствата представлява сума от компенсация на наетите, смесен доход, получени трансфери (пенсии, помощи, доход от чужбина), като са извадени текущите данъци върху дохода и имуществото и платените осигурителни вноски. Разполагаемият доход на домакинствата по постоянни цени е получен от този по текущи цени, коригиран с дефлатора на потреблението на домакинствата.

Източник: НСИ, МФ

Граф. 3: Приноси за растежа на БДС

(пр.п., на год. база)

Източник: НСИ

ме, растежът при оборота за вътрешния пазар се ускори до 6.6% поради по-доброто представяне на секторите от преработващата промишленост.

Растежът при **промишленото производство** се ускори до 4.3% на годишна база през октомври (1.9% през септември), като основно се дължеше на нарастване при *производство на метални изделия, без машини и оборудване и производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение*.

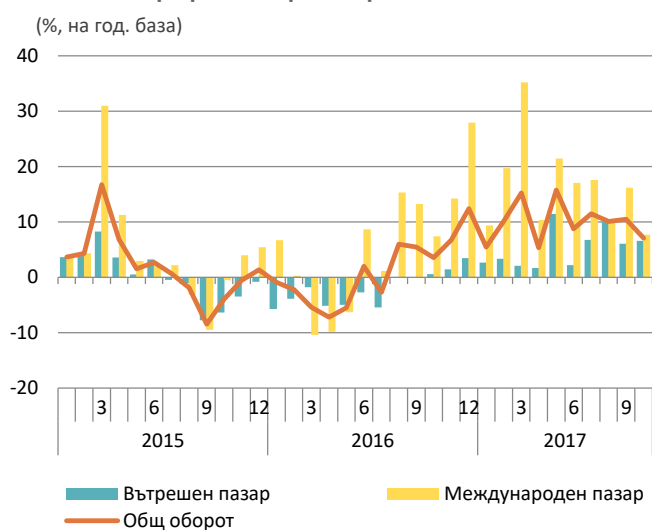
Повишението на **индекса на строителната продукция** се ускори до 12.2% на годишна база през октомври, при годишен ръст от 4.6% през септември (граф. 5). Както *сградното*, така и *гражданското строителство* имаха принос за отчетеното нарастване. Растежът на *сградното строителство* се ускори до 17.6% при 10.8% през септември докато производството в *гражданското строителство* се увеличи с 6% за първи път от юни месец.

Търговията на дребно нарасна с 3.8% на годишна база през октомври. *Продажбите на дребно в специализирани магазини* отчетоха най-голямо повишение от 14.1%, следвани от *продажбите на фармацевтични и медицински стоки, козметика* с ръст от 11.3%. Понижението при *търговията на дребно с автомобилни горива* се забави до 10%.

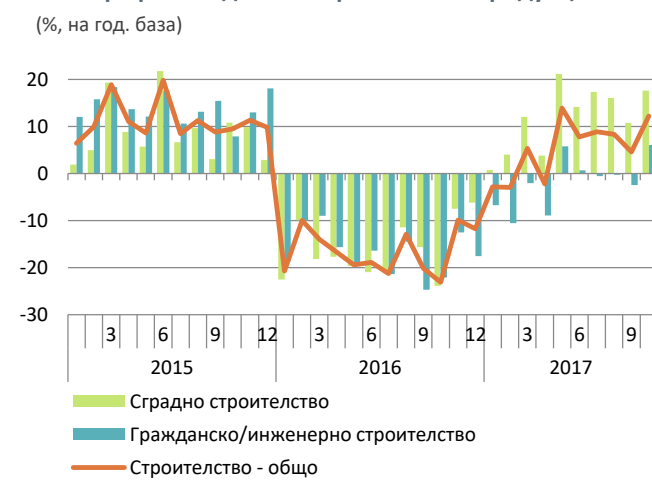
През ноември, **общият индикатор за бизнес климата** остана близък до нивото си от октомври. Наблюдавано бе влошаване на оценките за настоящото бизнес състояние на предприятията във всички сектори, но очакванията бяха благоприятни (граф. 6 и 7). Анкетиранията в **промишлеността** бяха оптимистични за производствената активност през следващите месеци. Търсенето в услугите също нарасна. Очакванията за продажби в **търговията на дребно** бяха порезервирани в сравнение с предходния месец. Същото важи и за очакванията за **строителната дейност** през следващите 3 месеца.

През ноември **индикаторът за доверието на потребителите** се върна към растеж след намаление през октомври (граф. 8). Подобриенето се дължеше на увеличение на броя на анкетиранията, които определят настоящата ситуация в страната като благоприятна за спестявания.

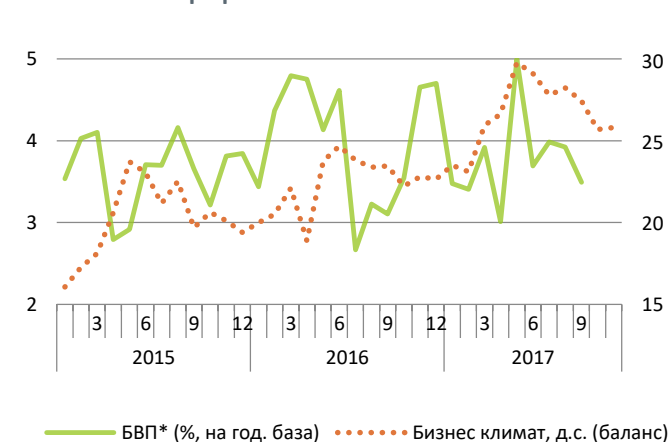
Граф. 4: Оборот в промишлеността

Граф. 5: Индекс на строителната продукция

Граф. 6: Бизнес климат и БВП

* Месечните данни за БВП са получени чрез метода Chow-Lin за разбивка на тримесечни данни.

Източник: НСИ, МФ

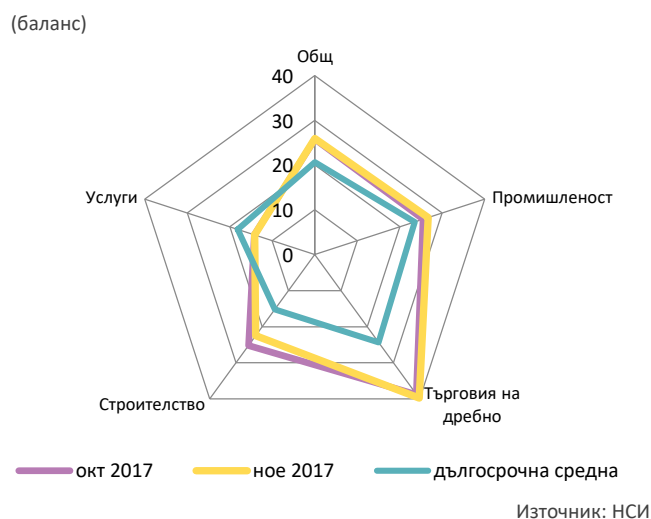

ПАЗАР НА ТРУДА

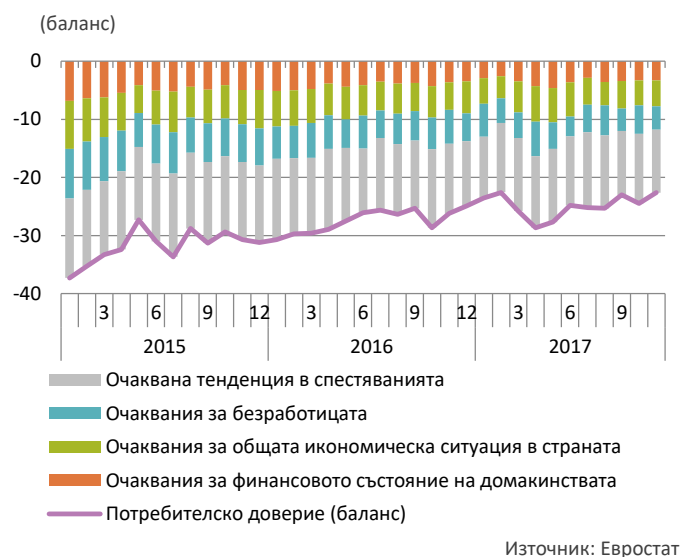
През третото тримесечие на 2017 г. **броят на заетите** (ЕСС 2010) отбеляза най-високия си темп на нарастване от 2.7% на годишна база за целия период от 2014 г. насам, когато заетостта започна бавно да се възстановява от икономическата криза (граф. 9). Най-голям принос за наблюдаваното развитие имаше селското стопанство, където броят на заетите се увеличи с 14% и обуслови около 96% от общия растеж на заетостта на годишна база. Това се реализира в условията на намаление на реалния растеж на добавената стойност в селското стопанство и имаше отражение не само върху ефективността в сектора, но и върху общата производителност на труда в икономиката, която се забави съществено спрямо предходните три месеца. Индустрията и услугите имаха по-малък положителен принос за динамиката на заетостта през третото тримесечие, като и в двата сектора се наблюдаваше отслабване в търсенето на труд в сравнение с периода април-юни на годишна база. Икономическата активност в промишлеността остана сравнима с отбелязаната от началото на годината и дори слабо се ускори спрямо предходните три месеца, но търсенето на труд се забави, доколкото броят на наетите нарасна с 0.5%, при 0.7% за предходното тримесечие. Все пак, по-голям принос за по-ниския растеж на заетостта в промишлеността през третото тримесечие имаше намалението на самонаетите в сектора, след значителното им нарастване в периода април-юни. Сезонната заетост в строителството допринесе за запазването на броя на заетите около нивото им от съответния период на предходната година, в условията на забавяне в растежа на новосъздадения доход през третото тримесечие на годината. Броят на заетите в услугите също се задържа на нивото си от третото тримесечие на 2016 г., като всички дейности в сектора допринесоха за отслабената динамика в сравнение с второто тримесечие на годината. Последното кореспондираше със забавения ръст на икономическата активност, най-вече в дейностите *търговия, транспорт и хотелиерство и ресторантьорство и професионални дейности, научни изследвания, административни и спомагателни дейности*.

През ноември коефициентът на **регистрираната безработица** се покачи с 0.2 пр.п. спрямо октомври и достигна 6.9% (граф. 10). Входящият поток безработни намален с 10.8% и достигна 34.1 хил. души, поради отслабването на процеса на освобождаване на заетите

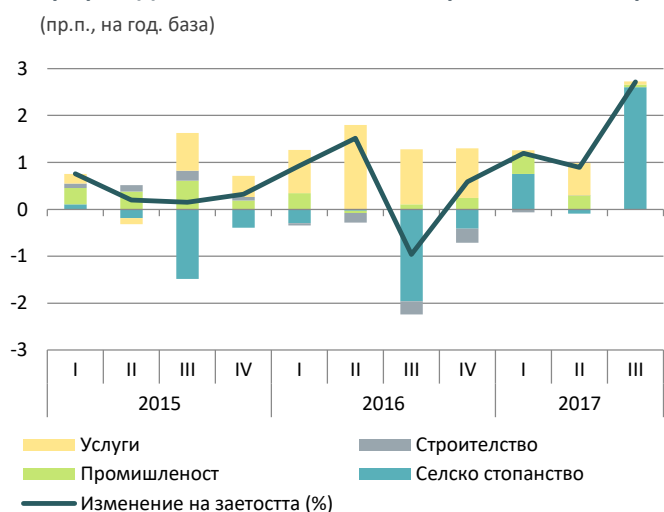
Граф. 7: Бизнес климат по сектори

Граф. 8: Доверие на потребителите и динамика по компоненти

Граф. 9: Динамика на заетостта и приноси по сектори

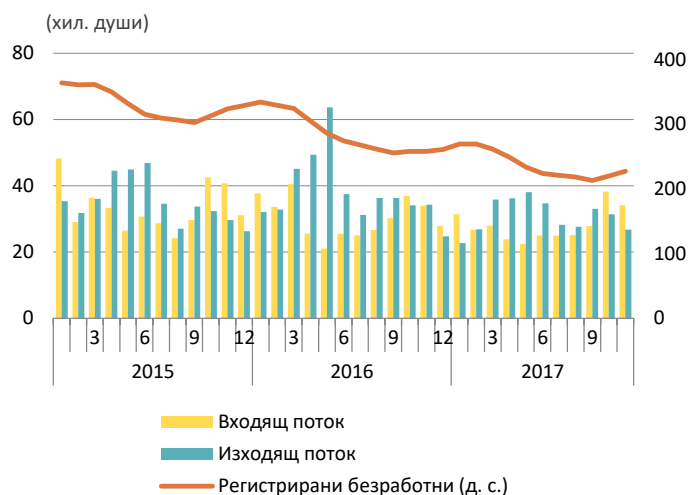

тост от сезонно зависимите дейности на икономиката. Изходящият поток безработни също се понижи спрямо предходния месец до 26.8 хил. души, повлиян основно от по-малкия брой постъпили на работа лица – 17 хил. души през ноември. Последното беше обусловено както от обичайната за този период на годината свита активност в търсенето на труд на първичния трудов пазар, така и от по-слабата реализация на програмите и мерките за насърчаване на заетостта. Независимо от наблюдаваните развития, общият брой на безработните през ноември от 227.5 хил. души остана с 11.8% по-нисък в сравнение с ноември 2016 г.

Реалният темп на растеж на **производителността на труда** общо в икономиката се забави значително до 1.1% на годишна база през третото тримесечие спрямо 2.9% през предходните три месеца (граф. 11). Текущата динамика на показателя беше повлияна преди всичко от сектор селско стопанство, където беше отчетен спад от 13.6% в реално изражение. За разлика от него, производителността в услугите и индустрията се характеризираше с ускорен темп на нарастване, възлизащ съответно на 3.5% и 3.3%.

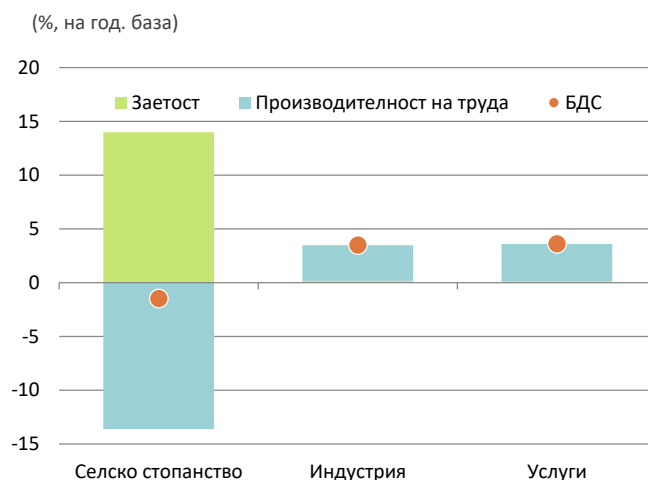
Доходите от труд следваха възходяща динамика от началото на годината, като през третото тримесечие на 2017 г. **компенсацията на един нает** се повиши номинално с 8.7% на годишна база (граф. 12). Водещ принос имаше индустрията (17.3%) и в частност строителството, следвани от аграрния сектор (10.4%). Растежът на компенсацията на един нает в услугите остана по-нисък (5.4%), но слабо се ускори спрямо второто тримесечие на годината. Последното се обуславяше от *държавно управление, образование и здравеопазване* (11.3%) и *професионални, административни и спомагателни дейности* (9.2%). Ограничено нарастване на показателя беше отчетено в агрегирания отрасъл *търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство* (1.7%) и *финансови и застрахователни дейности* (0.8%), а в *създаване и разпространение на информация и операции с недвижими имоти* продължи да се наблюдава спад, започнал от началото на годината. В резултат от текущата динамика на доходите и производителността на труда, **разходите за труд на единица продукция (РТЕП)** се повишиха със 7.5% в номинално изражения спрямо 4.1% през второто тримесечие на годината. Високият растеж на компенсацията на един нает в индустрията обуслови нарастването на номиналните РТЕП в него до 13.5%, но то бе отчасти компенсирано от отчетените значително по-ограничени темпове в

Граф. 10: Входящ, изходящ поток и брой регистрирани безработни

Източник: АЗ

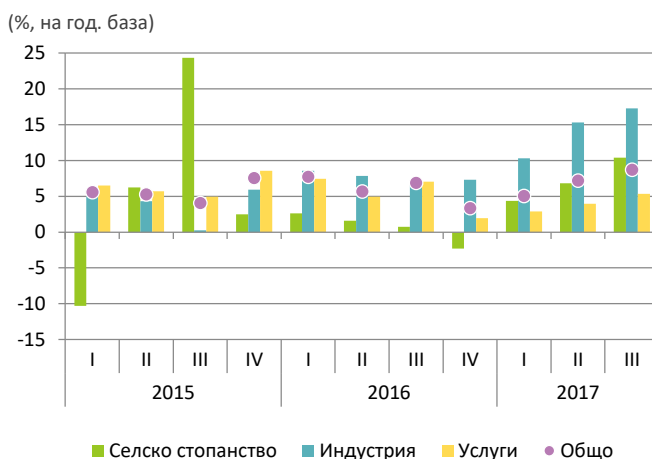
Граф. 11: Реален растеж на БДС, заетостта и производителността на труда по икономически сектори* през третото тримесечие на 2017 г.

* От БДС в услугите не е изваден условно начисления наем на лицата, живеещи в собствени жилища.

Източник: НСИ

Граф. 12: Динамика на компенсацията на един нает по икономически сектори

Източник: НСИ, МФ

сектора на услугите (1.1%).

ИНФЛАЦИЯ

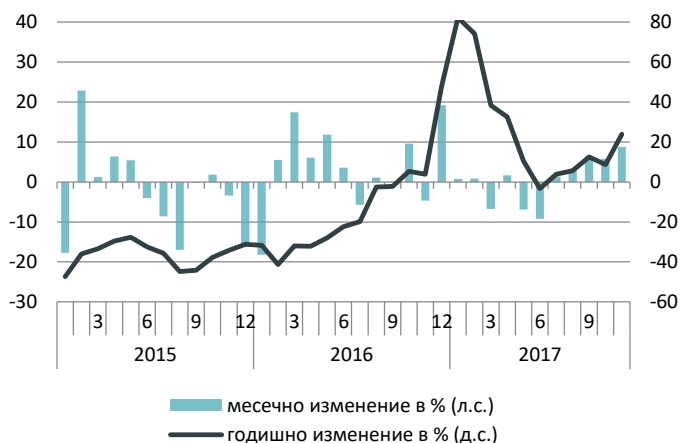
Потребителските цени се повишиха с 0.3% през ноември, според ХИПЦ. Транспортните горива поскъпнаха с 2.3% спрямо октомври, в съответствие с развитието на международните цени на петрола сорт Брент (граф. 13), и заедно с нарастването на цените на преработените храни с 0.7%, формираха в основна степен (+0.23 пр.п.) нарастването на общия индекс през месеца. Цените на млечните продукти и маслото продължиха да нарастват, съответно с 2% и 3.3% спрямо предходния месец, а яйцата поскъпнаха с 20.9%. По-високите цени на топлоенергията - с 2.3%, също влязоха в сила с началото на новия отоплителен сезон. Само услугите отчетоха слабо поевтиняване - с 0.1%¹ през месеца. Това се дължеше основно на все още намаляващите цени на билетите за международни полети (-2.9% спрямо октомври) и пониските цени за настаняване - с 0.9%.

Табл. 1: Годишно изменение в цените по основни групи хранителни стоки и принос за годишния темп на инфлацията към ноември 2017 г.

Основни групи	Изменение (%)	Принос (пр.п.)
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	4.5	0.97
Преработени храни	4.1	0.55
Мляко, млечни произведения и яйца	10.1	0.30
Хляб и зърнени храни	2.6	0.08
Масла и мазнини	8.2	0.06
Кафе, чай и какао	5.7	0.05
Безалкохолни напитки	1.5	0.03
Захар, сладка, мед, шоколад и др.	-1.9	-0.04
Други хранителни продукти, некл. другаде	3.3	0.07
Непреработени храни	4.4	0.35
Месо	5.4	0.21
Зеленчуци	4.3	0.10
Плодове	5.0	0.06
Риба	-1.6	-0.01

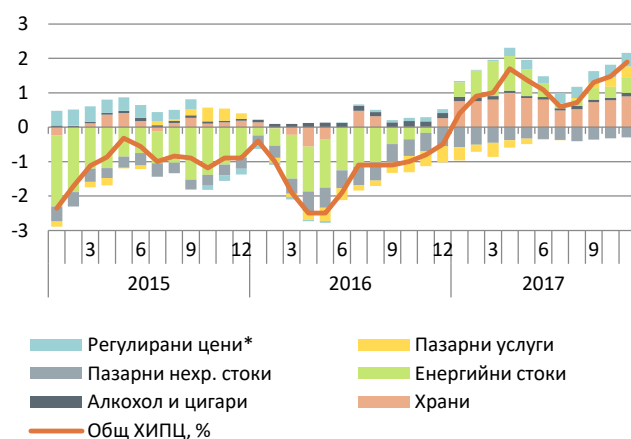
Годишният темп на инфлацията се ускори до 1.9%

Граф. 13: Международни цени на петрола сорт Брент в евро

Граф. 14: Приноси по основни компоненти на ХИПЦ

(пр.п., на год. база)

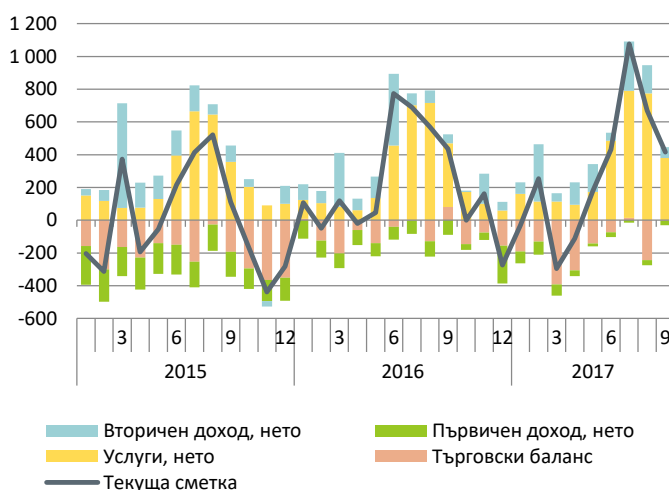

*Индексът на регулираните цени се изчислява чрез претегляне на съответните елементарни агрегати.

Източник: Евростат, МФ

Граф. 15: Текуща сметка по компоненти

(млн. евро)

¹ Ценовото изменение на позициите с контролирани цени е изключено.

основно поради нарастване на приноса от страна на по-високите цени на храните и енергийните стоки (граф. 14). Поскъпването на храните към ноември възлезе на 4.5% на годишна база, като имаше най-голям принос за нарастването на общия индекс. По основни компоненти с най-голямо влияние бе поскъпването при мляко и млечни произведения (табл. 1), което се свързва най-вече с повишените изкупни цени и повишеното търсене в глобален мащаб. На това се дължи и поскъпването на млечните масла с почти 38% спрямо ноември 2016 г. Базисната инфлация² се ускори до 1% на годишна база.

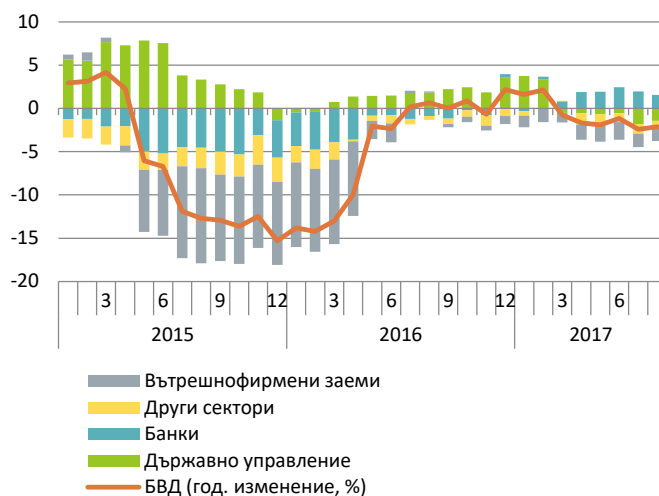
ВЪНШЕН СЕКТОР

През септември за пети пореден месец бе отчетено положително салдо по **текущата сметка** (граф. 15). Натрупаният от началото на годината излишък достигна 2.6 млрд. евро или 5.1% от прогнозния БВП. *Търговското салдо* се задържа на минимален дефицит през месеца, като по-доброто представяне спрямо предходния месец се дължеше на ръста на износа с 8.3% и спада на вноса с 2.7% на месечна база. Ръстът на износа бе движан от нарасналата търговия със страните от ЕС, докато спадът на вноса се дължеше на по-ниския внос от трети страни. Въпреки това, общият търговски дефицит от началото на годината се увеличи до 2.9% от прогнозния БВП спрямо 1.3% от БВП за същият период на 2016 г. През септември излишъкът по *услугите* се сви с 51% спрямо предходния месец, като износът на транспортни услуги намалю с 29.5%, а туристическите услуги намалюха с 46.3% на месечна база. Спадът при вноса на услуги бе по-слаб, като транспортните услуги намалюха с 23.5%, а туристическите - с 9.9%. Натрупаното от началото на годината положително салдо достигна 6% от БВП за деветмесечието на 2017 г. Дефицитът по *първичния доход* за периода януари-септември 2017 г. се сви с 1 пр.п. до 0.7% от БВП в сравнение със същия период на предходната година. Балансът на *вторичния доход* остана почти непроменен на годишна база.

За първите девет месеца бе наблюдаван значителен спад както на активите, така и на пасивите по **финансовата сметка**. Спадът на пасивите надхвърли този на активите, което доведе до излишък от 1.4% от прогнозния БВП спрямо 0.9% от БВП за периода януари-септември 2016 г. В същото време, притокът на ПЧИ

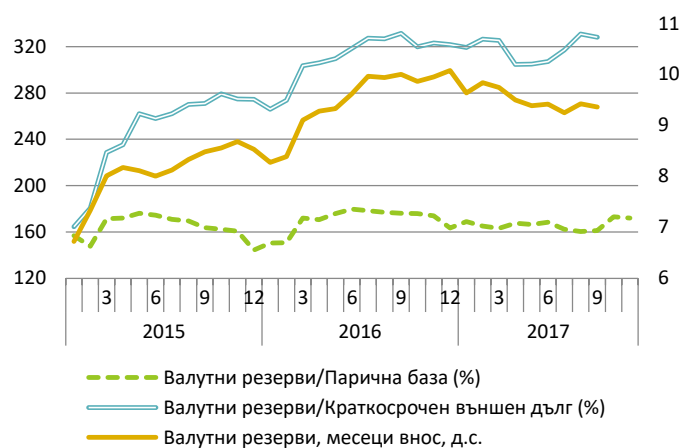
Граф. 16: Приноси към растежа на БВД

(пр.п., на год. база)

Източник: БНБ

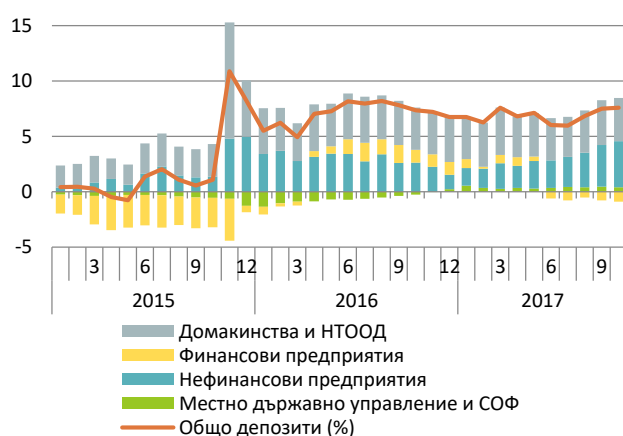
Граф. 17: Ключови отношения за валутния борд

Източник: БНБ, МФ

Граф. 18: Приноси към растежа на депозитите, вкл. в МЗ по сектори

(пр.п., на год. база)

Източник: БНБ

² От общия индекс са изключени непреработените храни и енергийните стоки.

намаля до 1.6% от прогнозния БВП при 2.7% от БВП през 2016 г.

Брутният външен дълг на България се понижи до 64.6% от БВП към края на септември при 69.7% от БВП година по-рано (граф. 16). Подобрението на годишна база се дължи на спад на дългосрочния външен дълг на сектор *Държавно управление* със 7.5%, докато брутният външен дълг на банковия сектор се увеличи с 16.3%. Краткосрочният външен дълг се увеличи с 5.5% на годишна база главно поради нарастване на депозитите на нерезиденти.

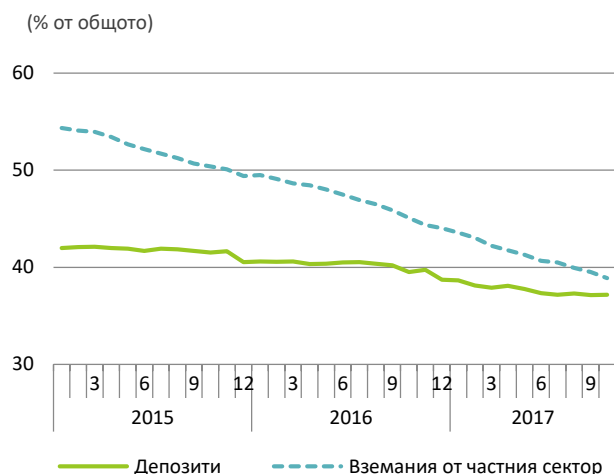

ФИНАНСОВ СЕКТОР

Международните валутни резерви леко намаляха през ноември с 0.1% на месечна база и възлязоха на 22.2 млрд. евро. Това се дължеше на депозита на правителството в БНБ, депозита на управление *Банково* и задължения към други депозанти, които регистрираха намаление съответно от 1.3%, 1% и 0.9% спрямо октомври. Динамиката на банковите резерви през ноември бе в обратна посока и те се покачиха с 1.3% спрямо предходния месец, при месечен спад от 30.7% през октомври. Отрицателният годишен растеж на резервите достигна 5.4%, при спад от 4.3% в края на октомври. Положителен принос имаха банковете и монетите в обращение и задълженията към други депозанти, които се увеличиха, съответно с 10.7% и 24.1%. Годишното изменение на банковите резерви бе отрицателно, като се свиха с 19.9% спрямо същия период на миналата година (граф. 17).

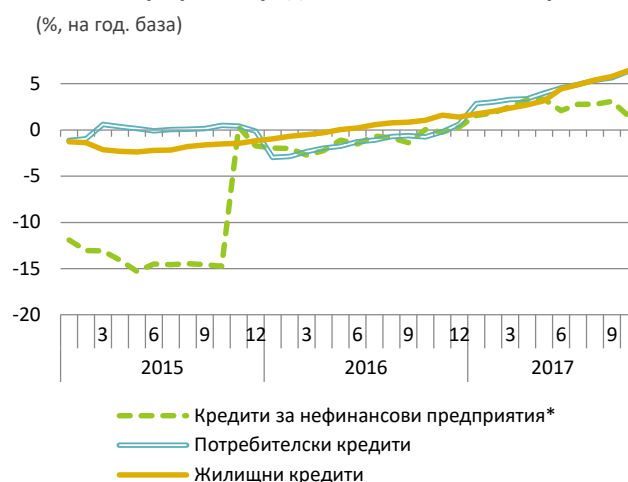
Годишният ръст на **кредита за частния сектор** се забави до 4.2% през октомври, при 4.9% месец по-рано. Причина за това бе динамиката на кредитите за нефинансови предприятия, които се увеличиха с 1.5%, при 3.1% годишно нарастване в края на октомври. В същото време, кредитите за домакинства ускориха растежа си до 6.3% на годишна база с положителен принос от всички основни компоненти. Ипотечните и потребителски кредити ускориха годишното си нарастване до 6.4%, докато ръстът на други кредити бе 30%, при 35.7% месец по-рано. Лошите и реструктурирани кредити продължиха да ускоряват спада си през октомври, като намаляха с 13.5% на годишна база, докато делът им в общите кредити за нефинансови предприятия и домакинства възлезе на 13.9%, при 16.6% година по-рано.

Граф. 19: Дял на депозитите и вземания от частния сектор във валута

Източник: БНБ

Граф. 20: Кредит към частния сектор

* При тази категория кредити драстичният спад от ноември 2014 г. се дължи на статистическия ефект от изключването на КТБ като отчетна единица от данните по парична статистика на сектор „Други парично-финансови институции“.

Източник: БНБ, МФ

Табл. 2: Среднопретеглени лихвени проценти по нови кредити за нефинансови предприятия и домакинства, %

	октомври 2016	септември 2017	октомври 2017
Нефинансови предприятия	5.55	3.66	2.92
Потребителски кредити	8.90	8.02	7.99
Жилищни кредити	4.69	3.91	3.89

Източник: БНБ, МФ

Среднопретегленият лихвен процент по кредити за нефинансови предприятия регистрира нов исторически минимум, като се понижи със 74 б.т. през октомври. По отношение на валутната структура, най-голямо месечно намаление бе регистрирано при кредитите деноминирани в щатски долари (табл. 2). Месечният обем на новоотпуснатите корпоративни кредити бе с 29% повече спрямо месец по-рано. Среднопретегленият лихвен процент по жилищните и потребителските кредити продължи да се понижава, съответно с 2 б.т. и 3 б.т. спрямо септември.

Претегленият лихвен процент по срочни депозити отчете спад в края на октомври с 3 б.т., като най-голямото отрицателно изменение бе при депозитите деноминирани в евро, чиято претеглена цена намалела с 5 б.т. По вид държател, принос за намалението имаха срочните депозити на нефинансови предприятия, чиято претеглена цена намалела по-значително - с 14 б.т. Средната цена на срочните депозити на домакинства се покачи с 2 б.т. Цената на срочните депозити деноминирани в лева се понижи с 4 б.т., докато при тези деноминирани в щатска валута се покачи с 10 б.т. Общият обем новопривлечени през октомври депозити достигна 1.43 млрд. лв., което бе с 26.6% повече в сравнение с година по-рано. (табл. 4).

Табл. 3: Годишен процент на разходите (ГПР)*

	октомври 2016	септември 2017	октомври 2017
Потребителски кредити	11.14	10.25	10.30
Жилищни кредити	5.10	4.32	4.32

* Годишен процент на разходите по нов бизнес по кредити за сектор Домакинства по оригинален матуритет. ГПР за потребителски и жилищни кредити са претеглени по валута и срочност.

Източник: БНБ, МФ

Табл. 4: Среднопретеглени лихвени проценти по нови срочни депозити на нефинансови предприятия и домакинства, %

	октомври 2016	септември 2017	октомври 2017
лева	0.61	0.38	0.34
евро	0.49	0.40	0.35
щатски долари	0.42	0.35	0.45

Източник: БНБ, МФ

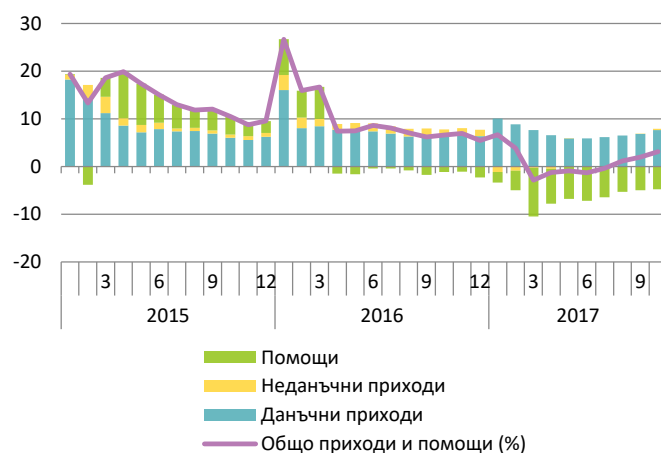
ФИСКАЛЕН СЕКТОР

От началото на 2017 г. до края на месец октомври **излишъкът по консолидираната фискална програма** достигна 2.5 млрд. лв. (2.5% от прогнозния БВП). Положителното бюджетно салдо бе формирано от превишение на приходите над разходите по националния бюджет, докато при европейските средства бе отчетен минимален дефицит.

Общо приходите и помощите в края на октомври възлязоха на 29.2 млрд. лв., като нивото им се повиши с 3.1% спрямо същия период на 2016 г. Спадът при помощите, който започна през април 2016 г., бе реализиран и през октомври 2017 г., като достигна 54.8% на годишна база с натрупване от началото на годината. По-високите данъчни постъпления с 9.7% обаче компенсират негативния принос на средствата от фондовете на ЕС. Растежът на данъчните постъпления се дължеше в най-голяма степен на ръста при социално и здравноосигурителните вноски (14.4% на годишна база), както и на по-високите със 7.2% косвени данъци. За последното в най-голяма степен допринесе нарастването на касовите постъп-

Граф. 21: Приноси за растежа на общите приходи и помощи

(с натрупване, в пр.п. на год. база)

Източник: МФ

ления от ДДС и акцизи, съответно с 8.9% и 4% спрямо октомври 2016 г. Приходите от преки данъци за разглеждания период се повишиха с 10.6% (граф. 21).

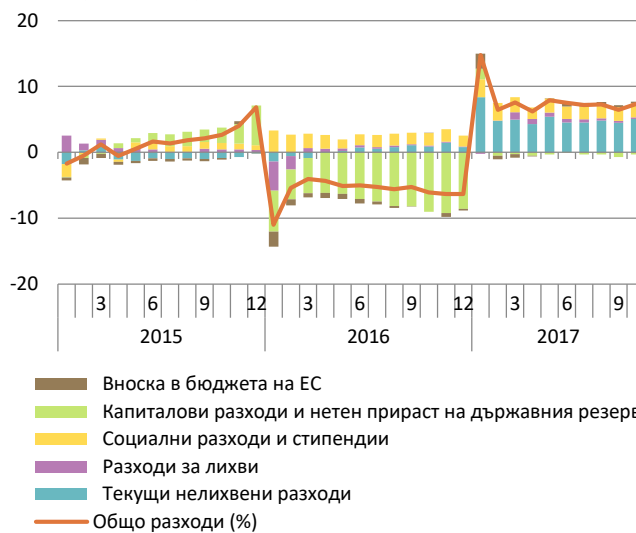
Общите правителствени разходи нараснаха със 7.3% на годишна база до 26.7 млрд. лв. Основен принос за растежа им имаха по-високите плащания за персонал (с ръст от 25.3% спрямо година по-рано), социалните разходи и стипендии (4.4%) и субсидиите (28.2%). Спад бе отчетен при плащанията за текуща издръжка (11.9%) и капиталовите разходи, включително нетния прираст на държавния резерв (4.9%) (граф. 22).

Фискалният резерв в края на октомври възлезе на 12 млрд. лв. (12.1% от прогнозния БВП), в т.ч. 11.4 млрд. лв. средства на депозити в БНБ и други банки и 0.6 млрд. лв. вземания от фондовете на ЕС за сертифицирани разходи и др. В сравнение със същия период на миналата година резервът намаля с 15.9%.

Размерът на **държавния дълг**, вкл. държавногарантирания, в края на октомври се запази почти непроменен спрямо нивото си от предходния месец в размер на 25.5 млрд. лв. или 25.6% от прогнозния БВП, при 28.5% от БВП година по-рано. Външният и вътрешният дълг възлязоха съответно на 17% и 6.6% от БВП, при 20.7% и 7.3% от БВП година по-рано. Съотношението на държавногарантирания дълг към БВП в края на октомври бе 2%, при 0.6% година по-рано.

Граф. 22: Приноси за растежа на общите разходи

(с натрупване, в пр.п. на год. база)

Източник: МФ

ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ

		Годишни данни			Тримесечни данни				Месечни данни						
		2014	2015	2016	IV'16	I'17	II'17	III'17	05'17	06'17	07'17	08'17	09'17	10'17	11'17
— Брутен вътрешен продукт¹															
БВП	растеж, %	1.3	3.6	3.9	4.3	3.6	3.9	3.8	-	-	-	-	-	-	-
Потребление	растеж, %	2.2	3.8	3.3	5.1	4.2	4.7	4.2	-	-	-	-	-	-	-
Брутообразуване в основен капитал	растеж, %	3.4	2.7	-6.6	-10.0	2.4	4.0	4.2	-	-	-	-	-	-	-
Износ	растеж, %	3.1	5.7	8.1	10.6	6.1	3.6	4.6	-	-	-	-	-	-	-
Внос	растеж, %	5.2	5.4	4.5	4.9	9.1	6.2	5.4	-	-	-	-	-	-	-
Селско стопанство	растеж, %	4.8	-6.8	5.3	5.4	-0.1	0.0	-1.5	-	-	-	-	-	-	-
Индустрия	растеж, %	0.3	4.2	4.0	4.6	3.7	4.1	3.5	-	-	-	-	-	-	-
Услуги	растеж, %	1.7	3.3	3.1	3.9	5.4	4.3	3.6	-	-	-	-	-	-	-
Корективи	растеж, %	0.1	7.5	7.2	6.0	-4.0	2.7	9.0	-	-	-	-	-	-	-
— Краткосрочна бизнес статистика²															
Промислено производство	растеж, %	1.8	2.9	2.7	4.1	3.9	4.8	3.5	11.1	3.3	4.6	4.1	1.9	4.3	-
Оборот в промишлеността	растеж, %	0.0	1.7	1.0	7.6	10.3	9.9	10.7	15.7	8.8	11.5	10.1	10.5	7.1	-
Оборот в търговията на дребно	растеж, %	10.2	11.8	3.9	3.6	4.7	3.4	2.5	6.3	2.7	2.3	3.2	2.0	3.8	-
Строителна продукция	растеж, %	7.0	11.2	-16.7	-15.3	0.1	6.4	7.3	13.9	7.8	8.9	8.3	4.6	12.2	-
Общ бизнес климат	баланс	15.9	20.3	22.5	22.7	24.3	28.7	28.0	30.0	29.3	27.9	28.4	27.6	25.8	26.0
Промисленост	баланс	18.2	22.9	23.5	23.1	26.5	27.7	27.8	28.5	27.3	28.6	26.4	28.3	25.5	26.7
Търговия на дребно	баланс	24.0	27.6	33.6	34.6	32.1	39.4	40.6	41.0	41.7	38.8	43.3	39.8	38.7	39.7
Строителство	баланс	7.3	15.2	17.9	17.8	19.0	29.1	27.9	29.3	31.5	28.3	28.6	26.8	25.2	22.5
Услуги	баланс	11.7	12.7	13.8	14.7	17.4	19.6	15.8	22.4	18.7	15.4	17.3	14.8	14.2	14.1
— Пазар на труда															
Коеф. на икономическа активност (15+)	%	54.1	54.1	53.3	52.7	53.7	55.8	56.5	-	-	-	-	-	-	-
Коеф. на заетост (15+)	%	48.0	49.1	49.3	49.2	50.0	52.2	53.2	-	-	-	-	-	-	-
Заетост (СНС)	растеж, %	0.4	0.4	0.5	0.6	1.2	0.9	2.7	-	-	-	-	-	-	-
Безработица (НРС)	%	11.4	9.1	7.6	6.7	6.9	6.3	5.8	-	-	-	-	-	-	-
Безработица (АЗ)	%	11.2	10.1	8.7	7.9	8.1	7.2	6.6	7.1	6.8	6.7	6.7	6.5	6.7	6.9
Номинална работна заплата	растеж, %	6.0	6.8	9.5	8.2	9.1	9.9	10.1	9.9	9.7	9.7	9.2	11.5	-	-
Реална работна заплата ³	растеж, %	7.7	8.0	11.0	9.1	8.3	8.4	9.2	8.3	8.5	9.1	8.4	10.1	-	-
Производителност на труда (БВП на зает)	растеж, %	1.0	3.3	3.4	3.7	2.4	2.9	1.1	-	-	-	-	-	-	-
Реални разходи на единица труд (БВП)	растеж, %	4.1	0.1	0.1	-2.9	3.1	1.6	5.8	-	-	-	-	-	-	-
Номинални разходи на единица труд (БВП)	%	4.6	2.3	2.3	-0.3	2.6	4.1	7.5	-	-	-	-	-	-	-
— Инфлация															
Индекс на потребителските цени	растеж, %	-1.4	-0.1	-0.8	-0.3	1.7	2.3	1.6	2.3	1.9	1.3	1.4	2.1	2.5	3.0
Хармонизиран индекс на потребителски цени	растеж, %	-1.6	-1.1	-1.3	-0.8	0.2	1.5	0.5	1.4	1.1	0.6	0.7	1.3	1.5	1.9
Цени на производител на вътрешния пазар	растеж, %	-0.9	-1.6	-2.9	-0.5	2.3	3.4	5.7	3.5	2.7	5.3	5.9	6.0	5.5	-
Цени на производител на международния пазар	растеж, %	-1.8	-2.4	-3.5	2.8	9.6	5.6	4.8	4.6	3.7	3.5	5.5	5.3	5.8	-
— Консолидиран бюджет (с натрупване)															
Приходи и помощи	млн. лв.	29 409	32 200	33 953	33 956	8 838	17 483	26 152	14 716	17 482	20 478	23 285	26 151	29 167	-
Общо разходи	млн. лв.	32 482	34 685	32 481	32 491	7 781	15 737	23 732	13 033	15 735	18 506	21 133	23 731	26 673	-
Вноски в бюджета на ЕС	млн. лв.	955	946	859	859	214	488	677	364	488	560	607	677	746	-
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. лв.	-3 073	-2 485	1 473	1 465	1 058	1 746	2 420	1 683	1 747	1 972	2 151	2 421	2 493	-
	% от БВП	-3.7	-2.8	1.6	1.6	1.1	1.8	2.4	1.7	1.8	2.0	2.2	2.4	2.5	-
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. лв.	22 753	23 300	27 424	27 424	26 886	27 212	25 479	27 028	27 212	25 492	25 457	25 479	25 539	-
	% от БВП	27.2	26.3	29.1	29.6	27.0	27.3	25.6	27.1	27.3	25.6	25.6	25.6	25.6	-
Фискален резерв	млн. лв.	9 170	7 873	12 883	12 883	12 574	13 174	11 867	12 820	13 174	11 698	11 632	11 867	12 013	-
	растеж, %	95.9	9.1	63.6	63.6	6.0	-6.8	-16.9	-4.7	-6.8	-19.3	-19.8	-16.9	-15.9	-

		Годишни данни			Тримесечни данни				Месечни данни						
		2014	2015	2016	IV'16	I'17	II'17	III'17	05'17	06'17	07'17	08'17	09'17	10'17	11'17
— Финансов сектор															
Международни резерви	млн. евро	16 534	20 285	23 899	23 899	24 044	23 970	24 551	23 666	23 970	23 729	24 444	24 551	22 230	22 198
Покритие на паричната база	%	165.1	144.3	163.4	163.4	163.0	168.4	161.2	166.6	168.4	162.4	160.3	161.2	173.2	172.0
Покритие на вноса	месеци	7.1	8.5	10.0	10.1	9.7	9.4	0.0	9.4	9.4	9.2	9.4	9.4	-	-
Покритие на краткосрочния външен дълг	%	166.0	257.5	298.1	299.2	302.6	307.1	0.0	305.0	307.1	317.0	330.8	328.0	-	-
Паричен агрегат М1	растеж, %	15.1	15.6	13.5	13.5	17.7	15.2	16.3	16.9	15.2	14.6	16.2	16.3	16.2	-
Паричен агрегат М3	растеж, %	1.1	8.8	7.6	7.6	8.5	7.0	8.2	8.0	7.0	6.9	7.7	8.2	8.2	-
Депозити	растеж, %	-0.5	8.2	6.7	6.7	7.6	6.0	7.5	7.1	6.0	6.0	6.8	7.5	7.6	-
Кредит към частния сектор	растеж, %	-8.2	-1.2	1.5	1.5	3.8	4.2	4.9	4.7	4.2	4.5	4.6	4.9	4.2	-
Кредит към нефинансовите предприятия	растеж, %	-11.6	-1.7	0.3	0.3	2.5	2.1	3.1	3.3	2.1	2.8	2.8	3.1	1.5	-
Кредит за домакинствата	растеж, %	-1.6	-1.3	2.0	2.0	4.7	6.0	5.9	5.8	6.0	5.5	5.7	5.9	6.3	-
Лихвен процент по кредити ⁴	%	7.9	7.0	5.8	5.4	5.3	4.6	4.2	4.7	4.6	4.3	4.4	4.4	3.9	-
Лихвен процент по депозити ⁵	%	2.6	1.3	0.8	0.6	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.4	0.4	-
Валутен курс BGN/USD	кр. пер.	1.61	1.79	1.86	1.86	1.83	1.71	1.66	1.74	1.71	1.67	1.65	1.66	1.68	1.65
	ср. пер.	1.47	1.76	1.77	1.81	1.84	1.74	1.64	1.77	1.74	1.70	1.66	1.64	1.66	1.67
— Брутен външен дълг															
Брутен външен дълг	% от БВП	92.0	75.0	73.1	70.7	65.8	66.1	64.6	66.1	66.1	64.7	64.6	64.6	-	-
Краткосрочен външен дълг	% от БВД	25.3	23.1	23.1	21.8	22.0	23.2	22.8	23.0	23.2	22.7	22.5	22.8	-	-
Вътрешнофирмени заеми	% от БВД	40.3	37.2	36.1	36.3	36.5	35.8	36.6	36.0	35.8	36.5	36.8	36.6	-	-
— Платежен баланс⁶															
Текуща сметка	млн. евро	35	-61	1 989	-112	-74	502	2 162	182	432	1 076	671	415	-	-
Текуща сметка, плъзгаща се база	% от БВП	0.1	-0.1	4.2	5.3	4.5	4.0	4.9	4.9	4.2	5.0	5.2	5.1	-	-
Търговски баланс	млн. евро	-2 777	-2 622	-1 845	-376	-714	-522	-234	-142	-74	13	-245	-3	-	-
Търговски баланс, плъзгаща се база	% от БВП	-6.5	-5.8	-3.9	-2.0	-2.7	-3.3	-3.6	-3.4	-3.4	-3.4	-3.7	-3.8	-	-
Износ, f.o.b.	млн. евро	21 026	21 919	22 556	6 294	5 948	6 427	6 718	2 216	2 277	2 272	2 134	2 311	-	-
	растеж, %	-0.9	4.2	2.9	16.9	16.4	14.4	10.5	23.9	13.9	10.9	7.7	12.7	-	-
Внос, f.o.b.	млн. евро	23 803	18 678	24 400	6 670	6 662	6 949	6 952	2 357	2 351	2 259	2 379	2 314	-	-
	растеж, %	-1.4	-21.5	30.6	4.3	22.7	18.6	13.4	22.3	15.3	10.2	12.7	17.5	-	-
Капиталова сметка	млн. евро	960	1 422	1 067	75	113	79	134	33	38	76	41	17	-	-
Финансова сметка	млн. евро	-2 090	-1 076	-764	423	-542	-23	1 254	183	-344	997	15	242	-	-
Нетни преки чуждестранни инвестиции	млн. евро	-882	-2 388	-764	502	-192	-162	-215	-72	-155	-30	-207	23	-	-
Нетни портфейлни инвестиции	млн. евро	1 871	44	2 198	632	-29	348	-187	56	109	-369	15	166	-	-
Други нетни инвестиции	млн. евро	2 170	-4 510	1 523	1 078	46	-11	238	52	-466	216	-33	56	-	-
Промяна в международните резерви на БНБ	млн. евро	1 807	3 730	3 467	576	77	96	597	94	381	-209	681	126	-	-

Забележка: Всички изменения на индикаторите, посочени в таблицата като растеж в %, са на база съответния период на предходната година. За изчисление на съотношенията към БВП са използвани отчетни данни за БВП по текущи цени за 2014 г. - 83 634.3 млн. лв., за 2015 г. - 88 571.3 млн. лв. и за 2016 г. - 94 129.9 млн. лв., както и прогнозни данни на МФ за 2017 г. - 99 623.9 млн. лв.;

1. Растежи при съпоставими цени от 2010 г., неизгладени данни;
2. Неизгладени данни;
3. Дефлирани с ХИПЦ;
4. Лихвен процент по новоотпуснати кредити за домакинства, НТООД и нефинансови предприятия - среднопретеглен по вид, валута и срочност;
5. Лихвен процент по новопривлечени срочни депозити на домакинства, НТООД и нефинансови предприятия - среднопретеглен по вид, валута и срочност;
6. Аналитично представяне, в съответствие с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция.

В текущия Месечен обзор на българската икономика са използвани статистически данни, публикувани до 15 декември 2017 г. Информацията в това издание може да се ползва без специално разрешение, но с изричното позоваване на източника. Публикуваните оценки и коментари не следва да се считат за препоръка за вземане на определени инвестиционни решения.

ISSN 2367-5012

© Министерство на финансите, 2017 г.
Дирекция "Икономическа и финансова политика"

София 1000, ул. "Г. С. Раковски" 102
<http://www.minfin.bg/bg/page/870>
e-mail: secretary.evp@minfin.bg